

SAŽETAK OCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO

Izjava o odricanju odgovornosti

Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo pripremljen je i distribuiran prije nego što uprava IFC-a razmatra predloženu transakciju. Svrha mu je povećati transparentnost aktivnosti IFC-a, te ni na koji način ne pretpostavlja odluku koju će uprava donijeti. Datumi donošenja odluke uprave predstavljaju samo procjene.

Dokumentaciju priloženu Sažetku ocjene utjecaja na okoliš i društvo pripremio je sponzor projekta i ista je odobrena za objavljivanje javnosti. IFC je pregledao dokumentaciju i smatra da je ista primjerene kakvoće za javnu objavu, ali ne potvrđuje sadržaj iste.

Identifikacija projekta:

<i>Država:</i> Regija Južna Europa	<i>Naziv projekta:</i> Scholz Balkan	<i>Broj projekta:</i> 30327
<i>Regija:</i> EUROPA I SREDNJA AZIJA		<i>Kategorija okoliša:</i> B-ograničena
<i>Odjel/sektor:</i> CM3M3 – reg. proizvodnja, poljoprivreda i usluge, Emena/proizvodnja – EMENA	<i>Naziv društva:</i> Scholz AG	
<i>Poslovni sektor projekta:</i> I-AF – Ostali čelični proizvodi (uključujući žicu, lim, itd.)	<i>Status projekta:</i> Aktivan	

Identifikacija krovnog projekta:

Identifikacija krovnog projekta:	
Kratki naziv krovnog projekta:	
Odnos s krovnim projektom:	Nema odnosa

IFC zahtjevi za objavom:

Datum slanja SOUOD-a u InfoShop i postavljanja istoga na internetske stranice IFC-a:	
Datum revizije (ako je primjenjiv):	
Datum odobrenja činjenične točnosti od strane klijenta	
Datum lokalne objave	
Datum lokalne objave revidiranoga SOUOD-a	

	Project ID 30327	
	Environmental and Social Review Summary	
		Official Use Only

Pregled obujma revizije IFC-a:

IFC-ova ocjena projekta uključivala je ocjenu holding društva Scholz AG („Scholz grupa“) sa sjedištem u Njemačkoj i relevantnih društava članica grupe, koja posluju u Rumunjskoj, Albaniji i bivšim jugoslavenskim zemljama Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Kosovu, Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji. Scholz AG najveći je dioničar dvaju lokalnih društava, poimence C.I.O.S. grupe sa sjedištem u Hrvatskoj i Remat Scholza sa sjedištem u Rumunjskoj, koja nadgledaju poslovanje Scholz grupe u navedenim zemljama putem niza podređenih društava.

IFC je posjetio lokacije radi ocjene ekološke i socijalne politike i prakse. IFC je posjetio:

- C.I.O.S. grupu sa sjedištem u Zagrebu i sljedeće lokacije pod nadzorom C.I.O.S. grupe:
  - CE-ZAR, Hrvatska, reciklažni centar i postrojenje za obradu u Zagrebu,
  - CIAL, Hrvatska, postrojenje za taljenje aluminija u kojemu se koristi otpadni aluminij u Sisku, Hrvatska;
  - Felis Produkti, ljevaonica čelika, u kojoj se koristi otpadni čelik, u Sisku, Hrvatska;
  - C.I.B.O.S., Bosna, Bosanski Brod ili Gradačac, postrojenje za opskrbu otpadom (sakupljanje i prijevoz);
  - CINOS, Srbija, centralni reciklažni centar i postrojenje za obradu u Beogradu;
- Remat Scholz sa sjedištem u Bukureštu i sljedeće podružnice:
  - Filijala Moldova, reciklažni centar i postrojenje za obradu u Galatiju;
  - Filijala Oltenia, podružnica u Drobeta Turnu Severin, reciklažni centar i postrojenje za obradu,
- Sjedište Scholz AG-a i reciklažni centar u Essingenu, Njemačka.

Održani su sastanci s članovima izvršnoga odbora Scholz AG-a, direktorima za korporativne financije, direktorom za upravljanje projektom i kvalitetom, kao i direktorima i voditeljima podružnica C.I.O.S.-a i Remat Scholza.

Pregledani su dokumenti o ekološkom i društvenom utjecaju, uključujući upitnike o utjecaju na okoliš i društvenu odgovornost za jedinice u Hrvatskoj, Srbiji, Bosni i Rumunjskoj, interne propise, dozvole za rad, dozvole za emisije i ispuštanje, dozvole za razinu buke, analizu pitke i otpadne vode, mjerenje emisija, certifikate sustava upravljanja ISO 9001, ISO 14001 i OHSAS 18001, obrasce za dobavljače, ugovore s dobavljačima, kolektivne ugovore.

Opis projekta:

Scholz AG, sa sjedištem u Essingenu, jedno je od vodećih društava za upravljanje i recikliranje otpadnoga metala u Europi i balkanskom zemljama, s rastućom prisutnošću u Aziji, Srednjoj Americi, Bliskom istoku i Sjevernoj Africi. Projekt vrijedan približno 120 milijuna USD treba poslužiti kao podrška poslovanju Scholz A.G. Njemačka („grupa“ ili „sponzor“) u Hrvatskoj, Srbiji, Bosni i Hercegovini, Kosovu, Makedoniji, Rumunjskoj i Albaniji (u daljnjem tekstu „balkanske zemlje“ ili „regija“) tijekom sljedeće četiri godine. Investicija IFC-a sastoji se od zajma u visini od 60 milijuna USD, protuvrijednost u eurima. Ulaganjem će se financirati modernizacija i potreba za obrtnim kapitalom grupe u regiji. Projekt uključuje povećanje kapaciteta za obradu i proizvodni miks, instaliranje post-šreder tehnologije u Hrvatskoj, ulaganja u dvije nove lokacije u Bosni, restrukturiranje društva za recikliranje metala u vlasništvu Scholza u Albaniji i rezervu za kapitalne izdatke za održavanje u Albaniji, Hrvatskoj, Makedoniji, Crnoj Gori i Rumunjskoj.

	Project ID 30327	
	Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo	
		Isključivo za službenu uporabu

Utvrđeni primjenjivi standardi performansi:

Iako su svi standardi performansi primjenjivi na ovo ulaganje, dubinska procjena upravljanja okolišem i odnosima s društvenom zajednicom IFC-a ukazuje da ulaganje može imati posljedice kojima je potrebno upravljati minimalno u skladu lokalnom regulativom te sa sljedećim standardima performansi:

- PS1 – Sustavi procjene i upravljanja socijalnim i ekološkim pitanjima;
- PS2 – Rad i uvjeti rada;
- PS3 – Sprječavanje i smanjenje zagađenja;
- PS4 – Zdravlje i sigurnost zajednice;
- PS5 – Kupnja zemljišta i preseljenje.

Budući da se postrojenja društva nalaze se u blizini urbanih područja i industrijskih zona, nisu utvrđena nikakva problematična pitanja povezana s PS6, PS7 ili PS8, odnosno s očuvanjem biološke raznovrsnosti i održivoga upravljanja prirodnim resursima, starosjediocima i kulturnim naslijeđem. Društvo će svejedno u svoje sustave upravljanja uvesti sve IFC-ove standarde performansi za društvenu i ekološku održivost i sukladno tome vrjednovati nove projekte proširenja kako bi se osigurao rad u potpunom skladu sa zahtjevima IFC-a.

Argumentacija ekološke i socijalne kategorizacije:

Ključna ekološka i društvena pitanja te pitanja zdravlja i sigurnosti na radu, koja će se revidirati ovom investicijom, uključuju: Rad i uvjete rada, uključujući zdravlje i sigurnost na radu zaposlenika Scholza i u nabavnom lancu, relevantan tretman ranjivih skupina, uključujući maloljetnu radnu snagu, odvodnju oborinskih voda u centrima za prikupljanje i obradu metalnoga otpada, kontrolu zagađenja tla i podzemnih voda, rukovanje i pohranjivanje opasnih materijala, sigurnost prijevoza, povećanje kapaciteta za prikupljanje i obradu, koje može zahtijevati kupnju zemljišta, izbjegavanje nedobrovoljnoga preseljenja.

Projekt ima ograničeni potencijalno nepovoljan utjecaj na okoliš i društvo, protiv kojega se moguće boriti učinkovitim uvođenjem dobre međunarodne industrijske prakse u skladu sa zahtjevima IFC-ovih standarda performansi i ekoloških, zdravstvenih i sigurnosnih smjernica. Posljedično, predloženo ulaganje se prema IFC-ovim procedurama ekološke i društvene revizije smatra projektom B kategorije.

Postojeće i predložene mjere upravljanja i ublažavanja spomenutih rizika opisane su u daljnjem tekstu i priloženom akcijskom planu za zaštitu okoliša i socijalna pitanja dogovorenim s društvima.

Opis ključnih pitanja zaštite okoliša i društvene odgovornosti i njihovog smanjenja:

PS1: Sustavi procjene upravljanja utjecajem na društvo i okoliš

Sustavi upravljanja i procjena:

Poslovanje se odvija u skladu s propisima i društva su ishodila potrebne ekološke i transportne dozvole, te dozvole za prikupljanje otpada od lokalnih vlasti. Na postojećim se lokacijama planiraju i postupno provode aktivnosti nadogradnje, sa svrhom osiguranja pune usklađenosti s najnovijim propisima usvojenima temeljem direktiva Europske unije. Na nekim je lokacijama u tijeku i proces ishođenja dozvola za ispuštanje otpadnih voda, u skladu s najnovijim propisima.

Društva će u svoje sustave upravljanja uvesti IFC-ove standarde performansi za ekološku i društvenu održivost, te provesti dubinsku procjenu upravljanja okolišem i odnosima s društvenom zajednicom sa svrhom osiguravanja usklađenosti s IFC-ovim standardima performansi, za sve nove projekte, akvizicije i operativne promjene.

Radi daljnjeg razvoja nabavljene su najbolje dostupne tehnologije te su implementirane na nedavno otvorene lokacije, među kojima je osobito važno istaknuti postrojenje za obradu u Zagrebu, Hrvatska. Nadalje, predloženo ulaganje uključuje ugradnju post-šreder tehnologije koja će do 2016. omogućiti povećanje trenutnoga stupnja ponovne uporabe otpadnih automobila od 75-80% na 95%, što je u skladu s ciljanim vrijednostima Europske unije. Slični će se pristupi primjenjivati na buduće projekte modernizacije i buduće razvojne planove.

	Project ID 30327	
	Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo	
		Isključivo za službenu uporabu

Jedinice u Hrvatskoj i Rumunjskoj certificirane su u skladu s ISO 9001, ISO 14001 i OHSAS 18001 standardima i u obvezi su obavljati djelatnosti u skladu s tim međunarodnim standardima kvalitete, upravljanja okolišem i zdravljem i sigurnosti na radu. Postrojenje u Srbiji do sada je steklo sustav upravljanja kvalitetom ISO 9001. Osim navedenih standarda, rumunjski Remat Scholz pokušava dobiti sustav društvene odgovornosti SA 8000.

Društva će proširiti implementaciju gornjih sustava upravljanja na sve zemlje u kojima posluju.

Organizacija:

Sustave upravljanja utjecajem na okoliš i društvenim pitanjima vode predsjednička i potpredsjednička razina Scholz AG-a, C.I.O.S.–a i društava iz Remat Scholz grupe kojima izravno odgovaraju koordinatori za reviziju projekta, kvalitetu, regulatorna pitanja te za okoliš, zdravlje i sigurnost. Svako postrojenje ima vlastito osoblje i različitu organizacijsku strukturu za nadgledanje zdravlja i sigurnosti na radnome mjestu i ekoloških obveza. Na primjer, zaposlenici sektora za podršku koji rade u postrojenjima za obradu otpadnoga metala u Hrvatskoj, uključujući stalno zaposlenog stručnjaka za zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, odgovorni su za koordinaciju ekološkog, zdravstvenog i sigurnosnog aspekta poslovanja, dok su za spomenute obveze u rumunjskim postrojenjima zaduženi voditelji platformi, inženjeri za okoliš i službenici za sigurnost. U Srbiji je prijavljen tim za ekološki program i odjel za sigurnost s pet djelatnika, koji odgovaraju generalnome direktoru. Društva će revidirati organizaciju i pobrinuti se da svaka lokacija u regiji ima primjeren broj zaposlenika, da odgovornosti budu definirane i dokumentirane, da je uspostavljena središnja jedinica za utvrđivanje minimalnih korporativnih standarda koja osigurava razmjenu informacija i utvrđivanje mjerila (benchmarking) između lokacija koje se nalaze u različitim zemljama, te praćenje performansi povezanih s ekološkom i društvenom održivošću.

Edukacija:

Društva su uspostavila programe edukacije u svrhu održavanja nužne početne i periodične obuke za sve njihove zaposlenike i zaposlenike ugovornih partnera o pitanjima ekologije, zdravlja i sigurnosti relevantnima za njihovo poslovanje, uključujući, ali ne ograničeno, na uporabu opreme za osobnu zaštitu, sigurnu uporabu strojeva, stručnu obuku, ekološku osviještenost, itd. Prema izvješćima, sve edukativne aktivnosti provode specijalizirano osoblje i/ili ovlaštene institucije i instituti za edukaciju. Scholz i društva u regiji revidirat će i proširiti program obuke o identificiranju, komuniciranju i primjerenom rukovanju opasnim materijalima koji se mogu naći u nabavljenom otpadu. Opasne tvari uključuju, bez ograničenja, azbest, poliklorirane bifenile (PCB), živu, druge toksične kemikalije, eksplozivne, zapaljive ili korozivne materijale. Obuku treba proći cjelokupno osoblje na svim lokacijama u svim zemljama. Kompanije će razviti socijalni dijalog sa dobavljačima koji su izloženi riziku i redovito razmjenjivati informacije o smanjenju rizika vezanog uz ovo zanimanje.

Praćenje i izvješćivanje:

Sva se društva povremeno podvrgavaju reviziji od ovlaštenih strana i regulativnih tijela. Ispuštanje otpadnih voda, emisije u zrak, kruti otpad, buka, potrošnja energije i vode, nezgode s posljedičnim gubitkom vremena, prekogranični tijek otpada i radioaktivnost metalnoga otpada neki su od parametara koji se redovito kontroliraju u različitim djelatnostima svih postrojenja, u skladu s regulativnim zahtjevima određene zemlje. Pokazatelji kvalitete prijavljuju se interno na sastancima odjela i uprave, u skladu sa zahtjevima certificiranih sustava upravljanja.

Pokazatelji ekologije, zdravlja i sigurnosti prijavljuju se interno u skladu sa zahtjevima certificiranoga sustava upravljanja i eksterno, nacionalnim regulativnim agencijama koje zahtijevaju kontrolu ekologije, zdravlja i sigurnosti. Sponzor i društva redovito će IFC-u dostavljati godišnje izvješće o nadzoru ekoloških i socijalnih performansi sastavljeno u skladu sa standardima performansi i smjernicama IFC-a za svaku lokaciju i zemlju u regiji.

PS2: Rad i uvjeti rada

Kadrovska politika i upravljanje ljudskim resursima:

Društva svojim ljudskim resursima upravljaju u skladu s različitim internim propisima i procedurama koje pokrivaju sve aspekte, uključujući postupak zapošljavanja, opise poslova, edukaciju, uvjete rada, opća pravila kojima se utvrđuju prava, obveze i odgovornosti koji proistječu iz radnoga odnosa, ocjenu performansi, socijalne beneficije, disciplinske postupke i otkaz. Nakon stupanja u radni odnos, svaki zaposlenik dobiva ugovor o radu, opsežne priručnike koji propisuju principe rada, upute, interna pravila, zdravlje i sigurnost na radu i pravila ponašanja.

Najniža starosna dob potrebna za zapošljavanje u svim jedinicama je 18 godina i grupa se ne služi prisilnim radom. U suradnji s obrtničkim srednjim školama angažiraju se honorarni vježbenici-učenici, na koje se primjenjuju uvjeti rada usklađeni s relevantnim propisima.

	Project ID 30327	
	Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo	
		Isključivo za službenu uporabu

Na određenim lokacijama koristi se radna snaga ugovornih partnera, naročito za obavljanje zadataka vezanih uz nabavu posebnih kategorija otpada ili sekundarnih sirovina, obradu specijalnih kategorija (otpadnih vozila, otpadnih guma, električnog i elektroničkog otpada), prijevoz (kamioni, vagoni, brodovi), za rezanje metalnog otpada i demontažu objekata te su uspostavljeni su mehanizmi kontrole poslovanja ugovornih partnera, koje mora biti usklađeno s nacionalnim zakonima o radu i internim propisima o radu.

Organizacija radnika:

Društva su izvijestila da poštuju pravo radnika na udruživanje i da svaki zaposlenik ima pravo pridružiti se radničkoj organizaciji. Sindikat je aktivan u Bosni i na jednoj lokaciji društva iz C.I.O.S. grupe u Hrvatskoj. Iako u podružnicama Remat Scholza u Rumunjskoj nema aktivnih sindikata, u postrojenjima u Olteniji i Moldovi postoje kolektivni ugovori usklađeni s rumunjskim zakonodavstvom, a zaposlenici imenuju odbor koji obavlja funkciju posrednika između radnika i uprave.

Uvjeti rada:

Zaposlenici reciklažnih centara društava iz C.I.O.S. grupe u Hrvatskoj rade pet dana tjedno u dvije smjene, dok je rad u postrojenju za taljenje aluminija i ljevaonici čelika organiziran u tri smjene. U reciklažnim centrima u Bosni, Srbiji i Rumunjskoj, dnevni je rad organiziran u jednoj osmosatnoj smjeni. U slučaju povremene potrebe za prekovremenim radom ili radom u smjenama, radnicima se takav rad kompenzira dodatnim plaćanjem, u skladu s odredbama ugovora o radu i zakona o radu koje se odnose na prekovremeni i rad u smjenama. Zaposlenici ne smiju prekoračiti propisani maksimalni broj prekovremenih radnih sati definiran relevantnim zakonima o radu.

Nediskriminacija i jednake mogućnosti:

Društva su izvijestila da se smatraju poslodavcima koji nude jednake mogućnosti, te ne odlučuju o zapošljavanju na osnovi osobnih karakteristika nevezanih sa zahtjevima posla. Društva se pridržavaju i odredbi o ne-diskriminiranju relevantnih nacionalnih zakona o radu.

Mehanizam podnošenja pritužbi:

Društva su usvojila politiku otvorenih vrata i postoje službeni mehanizmi putem kojih zaposlenici mogu uložiti svoje pritužbe. Prema izvješću, zaposlenicima na raspolaganju stoji mogućnost izravnoga obraćanja voditeljima i nadređenim osobama sa svojim problemima, te u nekoliko jedinica imaju pravo zasnivanja odbora radnika. Osim internoga mehanizma za podnošenje pritužbi, nacionalni zakoni o radu i aktivnosti sindikata po potrebi pružaju eksterne mehanizme zaštite radnika.

Štednja (ograničenje troškova):

Društva nemaju značajnije planove štednje (ograničenja troškova), naprotiv, u planu je otvaranje novih reciklažnih centara u Rumunjskoj i povećanje obujma određenih vrsta otpada, tako da se u sljedeće dvije godine očekuje 10 – 20-postotno povećanje broja zaposlenika.

Zdravlje i sigurnost na radu:

Društva posluju u skladu sa zahtjevima povezanim sa zdravljem i sigurnošću na radu (ZSR) zemalja u kojima posluju, a koji su propisani primjenjivim regulativnim normama. Društva s certificiranim stručnjacima surađuju na otkrivanju i ublažavanju rizika ZSR na radnome mjestu. U jedinicama postoje predstavnici za ZSR, zaduženi za provedbu mjera sigurnosti na radu i osiguranje zaštite zaposlenika izloženih riziku.

U Hrvatskoj i Rumunjskoj postoje programi sustavne procjene rizika, što će se početi primjenjivati i na ostalim lokacijama u regiji na kojima posluju sponzor i društva, minimalno u skladu za regulativom i provedbenim aktima svake zemlje.

Poslodavci su dužni osigurati ispravno stanje opreme za rad. Društva su izvijestila da zaposlenici rade samo s ispravnom opremom za rad, proizvedenom u skladu s primjenjivim standardima i drugim propisima, te se isključivo takva oprema smije koristiti. Vršiti se stručna izobrazba za specifične radne zadatke, poput rezanja i upravljanja vilicarom. Svi zaposlenici prolaze edukaciju iz sigurnosti na radu i dobivaju potrebnu opremu za osobnu zaštitu i primjerenu radnu odjeću. Odredbe o sigurnosti na radu i programi obuke nastaviti će se razvijati na način opisan u prethodnim odlomcima i priloženom akcijskom planu za zaštitu okoliša i socijalna pitanja.

Iako na lokacijama nisu dostupni liječnici niti sestre medicine rada, društva su organizirala pružanje prve pomoći zaposlenicima koji pretrpe ozljede na radnome mjestu do prebacivanja ozlijeđene osobe u najbližu zdravstvenu ustanovu. Zaposlenici na poslovima čije obavljanje zahtijeva povremeni zdravstveni pregled redovito se upućuju u ovlaštene institucije na zdravstvene preglede. Svi radnici koji obavljaju poslove s posebnim uvjetima rada ili zadatke koji zahtijevaju četiri ili više sati rada za računalom dnevno, šalju se na zdravstveni pregled prije zapošljavanja, kao i na okulistički pregled kod odabranoga liječnika

	Project ID 30327	
	Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo	
		Isključivo za službenu uporabu

medicine rada svake druge godine.

Mjerenja relevantnih parametara poput buke, razine osvijetljenosti i mikroklimatskih uvjeta na radnome mjestu provode se u skladu s primjenjivim propisima i ocjenom razine rizika.

Društva su izvijestila da je preventivno održavanje tehničke opreme organizirano u obliku: inspekcije prije uporabe, tjedne inspekcije koju provode zaposlenici, periodične inspekcije motornih vozila koju provodi ovlaštena institucija i internih radionica te godišnjih tehničkih inspekcija koje provode ovlaštene institucije. Dodatno se mora poboljšati dokumentacija programa preventivnoga održavanja i vođenje evidencije.

Društva su izradila planove evakuacije i spašavanja, a planovi objekata postavljeni su na vidljiva mjesta u uredima i reciklažnim postrojenjima. Određeni broj zaposlenika educiran je za pružanje prve pomoći drugim zaposlenicima. Društva će se pobrinuti da na svim lokacijama u regiji bude prisutan dovoljan broj zaposlenika obučenih za postupanje u hitnim slučajevima, da planove postupanja u slučaju opasnosti izradi / odobri nadležno regulatorno tijelo u skladu sa regulativom i provedbenim aktom svake pojedine zemlje, kao i za redovitu provedbu i evidentiranje vježbi i testova.

Fiksno i mobilno pregledavanje metalnoga otpada radi utvrđivanja radijacije sustavima detekcije se koriste na reciklažnim centrima odnosno postrojenjima za procesiranje. Mehanizmi kontrole radioaktivnosti poboljšani su, prema posljednjoj regulativi, u postrojenjima u svim zemljama u kojima se obavljaju aktivnosti. Prema izvješću, specijalizirano je osoblje opremljeno prijenosnim detektorskim jedinicama na svim lokacijama projekta, sa svrhom otkrivanja značajne razine radioaktivnosti. Poboljšat će se evidentiranje kontrola radioaktivnosti. U skladu sa lokalnom regulativom i dogovorenim međunarodnim standardima, akreditirane institucije provode eksternu kontrolu radioaktivnoga otpadnog metala prilikom prekograničnih isporuka otpada.

Potrebno je dodatno razviti mehanizme dubinskog pregleda ostalih opasnih materijala na način naznačen u prethodnim odlomcima, s posebnim naglaskom na mehanizme otkrivanja eksplozivnih naprava. Organizirat će se primjerena edukacija i uspostaviti sustavi tehničke kontrole.

Nabavni lanac:

Društva se prvenstveno oslanjaju na industrijske dobavljače otpadnoga metala i na sakupljanje metalnog otpada kao primarni izvor sirovina za obradu u njihovim reciklažnim centrima. Lanac za prikupljanje otpadnog željeza i obojenih metala koji se recikliraju na Balkanu u značajnome dijelu počinje na razini ulice, a u njemu sudjeluju samozaposleni, neformalni ulični sakupljači koji prikupljaju male količine materijala za recikliranje, uključujući metal iz stambenih i poslovnih zona velikih urbanih centara, kao i organiziranije sakupljače koji uz pomoć kombija sakupljaju veće količine otpada. Ovi pojedinačni ulični sakupljači svoje materijale prodaju sakupljačima srednje razine radi konsolidiranja otpada u veće količine potrebne za preprodaju većim posrednicima.

U Hrvatskoj, dokument pod naslovom „Organizacijske upute za obvezne postupke ovlaštenih osoba u komercijalnim, proizvodnim i aktivnostima skladištenja, logistike i transporta, tehničke podrške i održavanja“ definira upute za postupanje i ograničenja za zaposlenike društva ovlaštene za nabavu osnovnih resursa, rezervnih dijelova i potrošne robe. U Bosni, kontrolu nabavnoga lanca provodi Komercijalna služba (upravni odbor društva) kontrolom cijena (verifikacijom faktura za nabavu i kupnju) i povremenom kontrolom kakvoće nabavljene robe. U Srbiji, slično kao u Hrvatskoj, ovlaštenim je osobama dozvoljena ograničena nezavisna nabavka sirovina – robe, nepokretne imovine, rezervnih dijelova i zaliha u određenoj mjeri, s tim da je za nabavu količina većih od dozvoljenih pragova potrebno odobrenje izravnoga voditelja, tj. direktora društva. Sličan je pristup usvojen i u Rumunjskoj, gdje je Remat Scholz nadalje pokrenuo čitav niz aktivnosti sa svrhom kontroliranja i utvrđivanja uvjeta rada pojedinačnih sakupljača otpada.

Društva će razviti primjeren komunikacijski mehanizam za svoje dobavljače koji su izloženi riziku s ciljem kontroliranja i smanjenja eventualnih rizika povezanih sa radom i radnim uvjetima (npr. potencijalno zapošljavanje maloljetnika).

PS3: Sprječavanje i smanjivanje zagađenja

Emisije u zrak

U Hrvatskoj u C.I.O.S.-ovoj lokaciji u Zagrebu, postoji kotao za centralno grijanje kapaciteta 600kW i generator električne energije od 225kV. Akreditirana tvrtka s ovlaštenjem Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja redovito provodi mjerenja sa svrhom praćenja emisija u zrak iz stacionarnih izvora. U uredima u Zagrebu nalazi se jedan stacionarni izvor

	Project ID 30327	
	Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo	
		Isključivo za službenu uporabu

emisija, mali uređaj za grijanje, i redovito se provodi mjerenje u skladu sa lokalnom regulativom. Emisije iz zagrebačkoga reciklažnog centra proizvode ispusi za otprašivanje postrojenja za rezanje i razdvajanje metala od nemetalnih komponenti materijala. Mjerenja se provode jednom godišnje, a nisu prijavljena nikakva odstupanja. U ostalim reciklažnim centrima C.I.O.S-a u Hrvatskoj ne postoje stacionarni izvori emisija u zrak.

U Bosni, poslovna jedinica u Ilijašu instalirala je dizelski generator i kotao kapaciteta 50 kW i 240 kW. Periodično praćenje i kontrolu emisija u zrak provode ovlaštene institucije, isključivo za podružnice/poslovne jedinice koje se bave proizvodnjom i obradom sekundarnih sirovina.

U Beogradu, Srbija, ovlašteni instituti i laboratoriji jednom godišnje provode redovito mjerenje emisija u zrak iz stacionarnih izvora i društvo je izjavilo da je sve u skladu s propisanim dozvoljenim pragom emisija. U šreder sustavu rezanja koriste se filtri za vodu i zrak i cikloni koji sprječavaju emisije u zrak iznad propisane razine.

U Rumunjskoj je sustav grijanja u podružnicama u Olteniji i Moldovi opremljen kondenzacijskim kotlovima na drva, a emisije u zrak redovito kontroliraju društvo i regulatorna tijela.

Društva će preispitati nadzor nad procesnim emisijama u zrak i programe kontrole u svim reciklažnim centrima u regiji te, u slučaju utvrđivanja ikakvih nedostataka, poboljšati mjere kontrole.

Upravljanje vodom i otpadnim vodama:

Otpadne vode nastale u postrojenjima u kontekstu projekta većinom su površinske oborinske vode i sanitarne otpadne vode. Sanitarne otpadne vode ispuštaju se ili izravno u općinski kanalizacijski sustav ili prikupljaju u septičkim jamama prije konačnog odlaganja.

Postrojenja C.I.O.S. grupe u Zagrebu imaju sustav prikupljanja otpadnih voda koji se sastoji od nepropusne interne kanalizacijske mreže i separatora ulja i masnoća za tretiranje površinskih oborinskih voda. Nakon tretiranja, otpadne vode ispuštaju se u javni kanalizacijski sustav. Lokacije u Zagrebu, Varaždinu, Koprivnici i Sisku imaju vodopravne dozvole Hrvatskih voda za ispuštanje otpadnih voda. Lokacije u Vukovaru, Slavonskom Brodu, Šibeniku, Splitu i Kistanju u procesu su ishoda vodopravne dozvole za ispuštanje otpadnih voda u kanalizacijski sustav. Zbog nedostatnosti javnoga kanalizacijskog sustava, otpadne vode na karlovačkoj lokaciji otpuštaju se u površinske vode uz dozvolu Hrvatskih voda.

U Bosni, voda koja se koristi u procesima sakuplja se u svrhe obrade i potom vraća u sustav. U Sarajevu, poslovnoj jedinici Ilijaš, podružnici Tuzla, podružnici Zenica, podružnici Doboj i podružnici Gradačac oborinske se vode sakupljaju u odvod za oborinske vode i preusmjeravaju u separator ulja u kojem se tretiraju i potom ispuštaju u vodo-prijemnik. Separator vode periodički i po potrebi čisti za to ovlašteno tijelo.

Na nekoliko lokacija u Srbiji postoje separatori ulja i masnoće sa spremnicima za taloženje i uređajima koji se koriste za tretiranje procesnih i površinskih oborinskih voda prije ispuštanja u javnu kanalizaciju. Društvo je izvijestilo da se nadzor otpadnih voda vrši redovnom analizom i mjerenjima koja provode akreditirani laboratoriji i instituti.

Površinske oborinske vode u postrojenjima Remat Scholza u Rumunjskoj tretiraju se u separatorima ulja i čestica postavljenima na izlazima iz reciklažnih centara, a zatim se ispuštaju u lokalni kanalizacijski sustav, spojen na gradski komunalni sustav.

Kao što je naznačeno u akcijskom planu za zaštitu okoliša i socijalna pitanja, društva vrše pregled programa nadzora voda i brinu se za uspostavu konzistentnih programa utemeljenih na najboljoj praksi na svim lokacijama u regiji.

Upravljanje neopasnim i opasnim otpadom:

Upravljanje krutim neopasnim otpadom i opasnim otpadom u svim posjećenim postrojenjima općenito je primjeren, a uključuje razdvajanje i reduciranje otpada. Otpad koji više nije moguće reciklirati nastao na lokacijama privremeno se po vrsti, kapacitetu i fizičkom stanju pohranjuje u prikladne kontejnere ili bačve i tretira u skladu s odredbama propisa o odlaganju otpada nastalog u proizvodnim procesima u svakoj zemlji poslovanja.

Opasni otpad pohranjuje se odvojeno od neopasnog otpada u posebno označene kontejnere za opasne tekućine, kako bi se izbjegla interakcija opasnih supstancija sa tlom i vodom. Reciklažni centar u Zagrebu prekriven je nepropusnom podlogom otpornom na utjecaj pohranjenoga otpada i ulja te će se ista praksa početi primjenjivati i u ostalim postrojenjima projekta. Na lokacijama projekta gdje je to potrebno izvršit će se popravak pločnika. Spremište ulja i kemikalija u svakom će postrojenju, prema potrebi, biti opremljeno sekundarnom zaštitom.

	Project ID 30327	
	Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo	
		Isključivo za službenu uporabu

Određene vrste otpada nastale uslijed aktivnosti demontaže automobila, poput akumulatora, guma, otpadnoga antifrizna i otpadnoga ulja, primjereno se pohranjuju na lokaciji i dostavljaju licenciranim operatorima zajedno s Pratećim listom za otpad/opasni otpad, koji sadrži podatke o otpadu. Postrojenja za demontažu automobila u Zagrebu/Hrvatska, zadovoljavaju najviše standarde i poslužit će kao ogledni primjer za poboljšanje ostalih projektnih lokacija.

Analizu fizičkih i kemijskih karakteristika otpada provode akreditirani laboratoriji prilikom svakog prekograničnog tijeka otpada, u sklopu dokumentacije koja se prilaže zahtjevu za izdavanje dozvole ili certifikata za prebacivanje opasnoga otpada preko državnih granica za uvoz ili izvoz otpada.

U sklopu C.I.O.S. grupe, u zagrebačkom reciklažnom centru radi postrojenje za obradu velikih rashladnih uređaja, kapaciteta 4,000 tona godišnje. Ovaj potpuno zatvoreni sustav omogućuje obradu rashladnih uređaja, istovremeno crpeći CFC elemente (Freon) u kontroliranim uvjetima. Ovim procesom sprječava se emisija CFC elemenata u atmosferu i zadovoljavaju najviši standardi regulativnih zahtjeva.

Na nekim lokacijama, dobavljači društava zaduženi su za uklanjanje nemetalnih opasnih dijelova otpadnih vozila, kućanskih i drugih uređaja. Nabavni lanac društava uspostaviti će mehanizme za bolje upravljanje otpadnim materijalima od strane dobavljača.

Kao što je već naznačeno u odjeljku koji se odnosi na PS1, Scholz i društva će preispitati i proširiti svoje programe edukacije i komunikacijske programe zaposlenicima, ugovornim partnerima i dobavljačima koji su izloženi riziku, o pitanjima identifikacije, komuniciranja i primjerenoga rukovanja opasnim materijalima koji se mogu naći u nabavljenom otpadu. U opasne tvari bez ograničenja spadaju: azbest, poliklorirani bifenili (PCB), živa, druge toksične kemikalije, eksplozivni, zapaljivi ili korozivni materijali. Obuku treba proći cjelokupno osoblje na svim lokacijama u regiji.

PS4: Zdravlje i sigurnost zajednice

U blizini većine lokacija izgrađenih u industrijskim zonama ne postoje kućanstva ni susjedi. No, društva poduzimaju nužne mjere opreza kako bi spriječilo uznemiravanje okolnih društvenih zajednica, poput izoliranja rezača ili sadnje bilja na rubnim dijelovima reciklažnih centara. Po potrebi se provodi mjerenje razine buke, a oprema za rezanje izolirana je u skladu s regulatornim zahtjevima.

Društva unajmljuju nenaoružane privatne zaštitare od licenciranih tvrtki i osiguravaju da isti budu redovito educirani i certificirani u skladu s lokalnim regulatornim zahtjevima.

Sirovine i gotovi proizvodi isporučuju se kamionom u rasutom stanju. Društvo će se pobrinuti za primjerenu internu kontrolu, naročito kontrolu radioaktivnosti, kako bi osigurali praćenje i dobro stanje zaliha koje ulaze u ili napuštaju postrojenja društva. Kontrolni mehanizmi za ostale opasne materijale također će biti prošireni na način opisan u prethodnim odjeljcima.

Društva će se pobrinuti za strogo pridržavanje prometnih pravila i poštivanje rokova za održavanje vozila, kao i za zamjenu starih vozila novima po potrebi.

PS5: Kupnja zemljišta i nedobrovoljno preseljenje

U Bosni postoje planovi za proširenje koji uključuju dvije kupnje zemljišta. Scholz i C.I.O.S. grupa IFC-u će dostaviti ekološki i socijalni pregled predloženih lokacija i opis procesa kupnje zemljišta koji se poduzeti u skladu sa regulativom i zahtjevima PS5. U slučaju da kupnja zemljišta bude dio budućih projekata proširenja, društva moraju imati sustave procjene i odnošenja prema potencijalnim učincima u skladu sa lokalnom regulativom i zahtjevima PS5.

Društvena angažiranost klijenta:

C.I.O.S. grupa je *ad hoc* i neformalno angažirana u društvenoj zajednici putem različitih kanala, poput pružanja potpore studentima dodjelom stipendija, davanja donacija školama, programima međukulturne razmjene i sportskim natjecanjima. C.I.O.S. Hrvatska je u suradnji s nekoliko partnera organizirao ekološku kampanju "Očistimo Hrvatsku od automobilskih

	Project ID 30327	
	Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo	
		Isključivo za službenu uporabu

olupina", sa svrhom sakupljanja i recikliranja otpadnih vozila. Društvo je povećalo broj sakupljenih vozila nudeći posjednicima otpadnih vozila relativno više naknade za otkup (pola kune po kilogramu predanoga otpadnog vozila) od onih propisanih državnim propisima. Otpadna vozila pokupljena su ili nakon pozivanja besplatnoga telefonskog broja ili su ih vlasnici isporučili u C.I.O.S.-ov reciklažni centar, gdje su ista besplatno reciklirana.

U Remat Scholzu u Rumunjskoj također se provode programi angažmana u društvenoj zajednici koji su posebno usredotočeni na obrazovne institucije, sa svrhom podizanja svijesti o recikliranju otpada.

Tehnički sadržaj sažetka ocjene utjecaja na okoliš i društvo i akcijskoga plana za zaštitu okoliša i socijalna pitanja bit će preveden na lokalne jezike projektnih zemalja kako bi se lokalnim zajednicama u sklopu programa angažiranja interesnih skupina prenijeli ocjena i korektivne mjere. Lokalno objavljivanje informacija bit će javno dostupno. Osim toga, društva će u lokalnim novinama objaviti obavijest o dostupnosti spomenutih dokumenata.

Pristup projektnoj dokumentaciji na lokalnoj razini

Iva Pripuz Špekuljuk
Direktorica Sektora financija

C.I.O.S. d.o.o.
Josipa Lončara 15
10090 Zagreb, Croatia
Tel.: + 385 (0)1 3442 945
iva.pripuz@cios.hr

ili

www.ciosgrupa.com

Vasile Voicu
CEO, Remat Scholz
41 Carol Knappe Street, RO 011505, Bukurešt, Rumunjska
Tel: +40 21 224 10 77
Vasile.voicu@rematscholz.ro

Status odobrenosti:

	Project ID 30327	
	Sažetak ocjene utjecaja na okoliš i društvo	
		Isključivo za službenu uporabu